

Praktické právní minimum při zajištění asistenta pedagoga k dítěti se specifickými vzdělávacími potřebami

Veronika Doležilová, veronika.dolezil@centrum.cz

1. O co vlastně jde?

- Asistent pedagoga je podpůrné opatření pro dítě, které slouží k vyrovnání jeho handicapu při vzdělávání. Na vzdělání a podporu v něm má přitom zákonný nárok každé dítě.
- Asistent pedagoga je dalším pracovníkem školy, který je při výuce přítomen a za svou práci dostává odměnu. Odměna pro asistenta pedagoga je školám poskytována z veřejných rozpočtů.
- Aby bylo prokazatelné správné využívání peněz z veřejných rozpočtů, je potřeba, aby bylo jejich využívání kontrolovatelné – tedy aby úřad veřejné moci (krajské úřady a magistrát hl. m. Praha) rozhodoval postupem podle správního řádu.

2. Správní řízení – postup jak kterýkoli správní úřad rozhoduje o právech a povinnostech, tedy i o právu dítěte na užívání asistenta pedagoga

a) obecný průběh správního řízení

- zahájení (na žádost nebo z moci úřední)
- sběr veškerých podkladů pro správní rozhodnutí (odborné “posudky”)
- možnost přerušování řízení pro jejich obstarání a následně pokračování v řízení
- rozhodnutí, v případě nesouhlasu využití opravných prostředků (odvolání, správní žaloba, kasační stížnost, ústavní stížnost)
- příklady s podobnou tematikou: řízení o přiznání příspěvku osobě závislé na péči

jiné osoby, odklad nástupu k plnění povinné školní docházky

b) specifický průběh správního řízení při rozhodování o přidělení asistenta pedagoga

- Aby nemuselo docházet k přerušení řízení na několik týdnů až měsíců, vlastní správní řízení bývá zahájeno až poté, co správní úřad obdrží odborné vyjádření ŠPZ k potřebě kompenzovat handicap dítěte právě přidělením asistenta pedagoga.
- Právě ono obstarání odborných posouzení – vyjádření ŠPZ a následné rozhodnutí správního úřadu je až neuralgickým místem celého procesu.

3. Odborné vyjádření ŠPZ (PPP, SPC)

- Jde o odborné stanovisko, odborník je vázán profesním postupem (*lege artis*)
- Jde o posouzení konkrétních kritérií nejen objektivně každého zvlášť, ale i ve vzájemném kontextu a v individuálním případě každého posuzovaného dítěte.
- Součástí vyšetření odborníkem může být i jeho zjišťování formou otázek, popř. žádosti o popsání projevů v jednotlivých situacích, každodenního režimu včetně omezení, dopadů na život celé rodiny, atd.
- Součástí vyšetření odborníkem nesmějí být jeho osobní/soukromé komentáře k poskytovaným informacím, jejich zpochybňování či subjektivně laděné hodnocení.
- „Střet zájmů“ SPC: SPC jsou pracovišti speciálních škol, jejichž zřizovatelem a tudíž i zdrojem finančních prostředků je krajský úřad. SPC tak jsou podřízeny vedení speciálních škol, v nichž by mohly děti se SVP plnit povinnou školní docházku, pokud by neměly asistenta

pedagoga, a tak “vidí” své potenciální klienty, kteří čerpají finanční prostředky na své zařazení do běžných škol ze stejného rozpočtu, z něhož jsou financovány i ony samy.

- Výsledek vyšetření = odborná zpráva

Zpravidla obsahuje i citlivé osobní údaje (o zdravotním stavu) a jakákoli taková informace náleží pouze tomu dítěti, resp. jeho zákonnému zástupci, jehož se tyto údaje týkají. Není možné, aby tyto údaje uvedení zprávu nedostali, současně však mohou dát souhlas s poskytnutím těchto osobních údajů i dalším (škola, v níž má dítě plnit PŠD, krajský úřad/magistrát hl. m. Praha, který rozhoduje o přidělení asistenta pedagoga).

4. Rozhodnutí správního úřadu (krajský úřad, magistrát hl. m. Praha)

- Řízení o přidělení asistenta pedagoga mají iniciovat zákonní zástupci a škola, v praxi tak činí škola bez formálního zapojení zákonných zástupců.
- Veškerý postup správního úřadu při rozhodování je správním řízením.
- Správní úřad nedodržuje zákonné náležitosti správního řízení: nezahajuje řízení, proto není zřejmý běh lhůt, nevyhotovuje písemná rozhodnutí, jen informuje školu o ne/přidělení finančních prostředků na asistenta pedagoga.
- Tím na jednu stranu krátí hlavně zákonné zástupce, v jejich procesních právech a možnostech obrany, na druhou stranu se proto prodlužují zákonné lhůty pro podání odvolání a následně ostatní opravné prostředky (viz 1.b).

5. Zařazení dítěte se SVP do běžné školy

- Dítě je přijímáno do školy rozhodnutím ředitele školy, který je v tomto postupu správním úřadem.

- Jestliže škola dítě nepřijme, je povinna toto řádně odůvodnit a rozhodnutí o nepřijetí musí obsahovat i poučení o možnosti se odvolat.
- V případě dětí se SVP školy zpravidla argumentují právě potřebou individuálnější péče, kterou jim v konkrétních podmínkách není možné poskytnout, řešením situace je však nalézt řešení, ne odůvodňovat, proč něco není možné.

ⁱ Tento dokument byl vytvořen jako písemné zachycení obsahu příspěvku předneseného na kulatém stole “Podpora rodičovských iniciativ” ČOSIV o. p. s., který se konal v červnu 2014 v Praze. Jeho smyslem je jen na jednom místě poskytnout základní informace o formálních a formalizovaných postupech při uplatňování nároků dětí se SVP ve vzdělávání. Neobsahuje proto odkazy na právní předpisy, ani jejich citace, lhůty jednotlivých postupů či náležitosti (obsahové a formální) jednotlivých kroků.